

ДУРЖУЛГА СОЛЧУУШКУНУ

Чоокта чаа Тес-Хем районун херэеженнер чөвүлелини инициативалык болуп...

ФРОНТУЧУ ТОЮЧУК

Чугаага киришпес аргам чоң болду. Ыччангаш Тоючукка хараарыштыр калың чөгүтү...

Бистичи чурттуң маадырлары кайгычыл-ла-дыр. Ол Тоючук немец-фашистерге тутура-даа...

Чоокта чаа Тес-Хем районун херэеженнер чөвүлелини инициативалык болуп...

Районда сүт-бараан фермаларынын аразында социалисттик чарыкша Хараал-Тей ферманы...

«Шынның» материалдарының изи-биле

ХЕМЧЕГАЛЕРНИ АЛГАН

«Демиселди күштелдирер» деп эгелиш шүгүмчүлөдиг материал бо чылдың март 15-те үнгөн солунга парламенттин...

Бо чылдың февраль 26-да Бо чылдың «Шын» солунга Таңды районда «Тиллеге» совхозтун төвүндө болган малчыларын...

ТУСКАЙ ЭРТЕМНИГЕРГЕ АЖЫКТЫГ НОМНАР

Республиканың А. С. Пушкин атыш библиотеканың «ИНТЕНСИФКАЦИЯ — МАЛ АЖЫЛЫ ХОЖУДЕРИНДЕ КОЛ УТЛАНЫШКЫН» деп темага номнарын болган журналдар чүдүдериңиз дегенде...

«КОДЭ АЖЫЛ-АГЫННЫ ИНТЕНСИФКАЦИЯ» деп номну оң авторлары Н. П. Гусев болган өсселер-да СЭКТИК нын айтканышын барындапп билдирген. Кодэ ажалыг бугу-дугурунун бугу талазы метанастарыны, материал-техникте баазыны бугу хемчег-биле бижикчелерини оңу хөгжүдериңиз кол оруу болуу деп, вода бижик турар. Номну авторлары — СЭКТИК-нин Курдунуң харымсалгыч ажалдакчылары — тараа култураларыңиз дүңгүтүү боган мал ажалының продуктууун бедирерин бар болуу турар кураалдарыңиз өлөрдөп көргүчүк.

МОЛДУН САДТАРЫ

УДАН-БАТОР. (СЭТА). Улуучу Моолдун кат-чине садтары муң-мун гектар шадларыңиз болган. Чуртка кат-чинеңиз баштайгы дуржука станцияны 1954 чылда тургуздук. Ол үдөн өгөлөш хой-хой куражыл-агылларда болган кодэ ажал-агыл каткырышыңизарында сад уюшкучтары тургузгунан. Моол эртемдериңиз МАР-нын байдалдарыңиз олуртуу өстөрүңиз эң-не таарымчалык аялоо, виноград болган өскө-даа кат-чине кулактарыңиз сортарын шилти алып талазы-биле селекция ажалдарыңиз шалкыңизарыңиз турар. Специализация саян көргөңиз-биле аламын, улуучу Моолда кат-чине кулактарыңиз олуртуу өстөрүңиз оңа таарымчалык байдалдарыңиз 10 муң гектар ажык мол бар деп, МОЛДОНЭ агентиле димнаткан.

ДЕДЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

Улустан чаагай чорунга

БЕРЛИН. (СЭТА). ГСЧП-ның VIII съездин улустан амы-дыралык материалды болган кулактарыңиз дегенде улам ыды бедирерин 1971—1975 чылдарда ГДР-нин улуу ажал-агыл хожудериңиз беш чыл аламын кол сорулгазын кылдыр тодораткан. Бу сорулгазы индир-дизиниң база бир чугуа аргам болуу керектиги болуу. АЛН агентилеңиз коррес-пандарыңиз берген индир-дизиниң ГДР-нин Улуу ажал-агыл Бюджет болган сан-хө айтканышын талазы-биле комиссияның даргазы В. Рессерниң меддегалыңиз-биле аламын, бо чылдын ол сорулгазын индир-дизиниң фондунда 284 миллиард марканы азы өртөн чылдыңизды 7 хуу хойну үндүрү болуу. Бо ажал-хөргөңиз дортуң билир бер кезин — 6,4 миллиард марканы улуу өөрдөгалыңиз индир-дизиниң хожудериңиз чырыгалуу. 1972 чылда куруу өөргөңиз бурзуңиз өнөшүр 1030 марканы азы 1971 чылдындадан 17,5 хуу хойну чырыгалуу.

Индир-дизиниң фондунда хой түнерини кадык камгалазын болган социал хандырымга үндүрү болуу. Бо чылдын медицина албан чериңизиниң шталды 800 кижиге көвүдөр, 11,000 болган оон хой бичин чаштар уруулар садтары болган ажал-хөргөңиз турун болуу. Ал республикада бармык үш уруунуң бирөө-ле школа пазымын чөгтөн уруулар албан чериңизде турар. ГСЧП болган ГДР-ниң чааа чөм продуктуларга өртөн-терин, транспорт тарифтериниң, бажык хөвөңизиниң дегенде чыгыс тургузар дугайында сагыш салымшыкыңиз докутамал салым турар. Кол азы-чөм барааныңиз өртөн-үнеңизин барым дортуң бар кезин индир-дизиниң фондундадан дугула турар дээрин В. Рессер меддегалуу.

Эки түңгөлдөр

ПРАГА. (СЭТА). Соколов хөмүр-дап бассейниң (Барыны Чехия) дугайы бо чылдың биргү кварталы эки түңгөлдөр-биле доскоол. Олар чуртка плавдан ажык 25 муң тонна хөмүр-дашты берген. Шахтерлар мидиг бедик түңгөлдөрдү бурдугуштык бар кураалдарыңиз ажалдарыңиз, социалистик чарыкши калбарканымын, совет азыңизиниң дуржулазын биздин ажалдарыңиз күсөңиз-биле медип алган.

Он катап көвүдээр

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Бо беш чылдың чылдарында Венгрия саалага техниканың чөтөк-хөтөкөлдөрдүн бугу-рери он катап көвүдээр. Бо адыры хөтөкүдериңиз 3,5 миллиард форинтин үндүрү берген. Экономикти Дуааламынга Чөвүлениң өскө-даа күрүңиз-биле кооперасташкыңиз улуу ажур-дуаазыңиз үнөлөп көрүңиз турар.

Агрессорга сагыңдырыг

ХАНОЙ. (СЭТА). Куангынь жөмүнүң болган Вьетнам эзонаның апрель 6-да 10 америк самолётту уузулган камгалачкыларыңиз ууат чедикшиңиз агрессорларга шыңгы сагыңдырыг болуу деп, «Нян» солун мурнуку чүдүңте биждөө.

Мурнуу Вьетнамда тулчуушкуннар

ХАНОЙ. (СЭТА). Мурнуу Вьетамның национал досталганыңиз күштери Биньлонг, Фьонглонг болган Тайнинг мо-жуларды дайычы хөмчөлдериңиз индир-дизиниң чоруду турар. Цитроттариниң кезектери Сайгондан сонгу талаже 60 километр ирак № 13 стратөгик орукта турштанын эзелди алган. Бо орук Сайгону Чөм Камбоджа-биле харылаштырыңиз турар. Биньлонг жөмүнүң түвү — Алок биле Локинь хөвөйлөрү Сайгон-биле харылазын үндүргөн. Алок, Локиньниң долгандыр чалча армияны туруштарыңиз күчү-лүү-биле боолуп турар. Чоогунда турар аэродромнары артиллерия-биле база боолана турар ургучулешиван. Локиньче баар орук-биле чаа таварып үнөр дән сайгон шериглериниң орадалжышыңиз кыннар чедикшиңиз болган. Дайыштын Локинь хөвөйлөрү камгалап турар кезек-теринге агардан дегикме көргүзүп турган дөрт вертолеттин бирөөнү патриоттар дүжүр аткан. Хосталганыңиз Улуучу чөтөк кишиңизиниң дайыңчылары Сайгондан сонгу-барыны талаже 35 километр ирак Улуучу жөмүнүң төвүндө сайгон шериглериниң туруштарыңиз огуллары таварыштырган.

Дыңнадылардан билиңизиниң биле аламын, Топ шатта патриот шериглер № 5 ууат шериг баазанын бужалыңиз алган болган Көнтум хөвөйлөрү долгандыр кадыг-дошкуну тулуучуларның чоруду турар. Хоорайдан бугу даштыкы кижилерни көжүрүп үндүргөн. Мурнуу Вьетамның сонгу жөмүлүрүндө кадыг-дошкуну тулуучулар ургучулешиван. Патриоттар Кызыет хөмни уду күштери-биле кешкеш, Кунчи хоорайны камгаланыңиз сонгу талакы шугунуңиз чаа таварып кирген. Азы хоорайны мурнуу-барыны талакы чоогун камгалап Бастов шериг баазаныңиз долгандыр кадыг-дошкуну тулуучулар калбарган.

ВУА-ның дээди командьлалының дужаалы

ХАНОЙ. (СЭТА). ВДР-ге удуу АКШ-ның дайын аван-тюраларыңиз күштелгениңиз долбаштыр Вьетнам улуу армия болган АКШ-тын агрессианын соксадырыңиз негези турар делегация бугу хой-индир-дизиниң калчаалыг чөгө-дир азыңизиниң дужаалда меддегалуу. Бо үндүргөңиз америк империалистериниң дерин чоруктарыңиз, авантюризм болган аймак-зыралыңиз көргүзүп турар. Соалту хундере америк самолёттар, оон иштиңиз «В-52» дээр бомбалакчы самолёттар Куангынь жөмүнүң болган Биньлонг зонаның сырды чурттакчылыг районнарыңиз соксаал чөк мөңдөшкөңиз-биле калдан турар деп, дужаалда чугаалаан. Апрель 6-да АКШ-тын удуу чүдү Куангынь биле Катинь жөмүлөрүңиз хой-хөй районнарыңиз бомбалаан болган Вьетнам улууска

удуу чаа хангыңиз үндүргөңиз-киннериниң үлгеткен. Агрессианың чаа үндүргөңиз болза вьетнам улууска болган АКШ-тын агрессианын соксадырыңиз негези турар делегация бугу хой-индир-дизиниң калчаалыг чөгө-дир азыңизиниң дужаалда меддегалуу. Бо үндүргөңиз америк империалистериниң дерин чоруктарыңиз, авантюризм болган аймак-зыралыңиз көргүзүп турар. Вьетнам улуу армияның Дээди командьлалыңиз серемчөлдү күштелдирер, Сонгу Вьетнамга удуу америк империалистериниң калдыг-даа дайын авантюрамын ойтур шаварыңиз белең турар, самолёттарыңиз дүжүр адып, аме-

рик удууучуларыңиз тудуу ажалыңиз, АКШ-ның удуу чүдү-лүңиз индир-дизиниң ойтур шы-вышкыңиз бээр деп агаар-даа халдашыңиз удуу камгаладыңиз бугу дайыңчыларыңизга, удуу чүдү, ракетка, артиллерия болган шериг-далай кезектеринге, а оң шыкш миллионияның болган удуучу ололчениңиз отрядтарыңиз дужаалды берген.

Дерзини халдашкын

ПАЗИЖ. (СЭТА). Апрель 7-де Вьетнам Демократик Республикамыңиз болган Мурнуу Вьетнамның денсизориниң халдашкыңиза 500 хире америк самолёт киришкен. Оон адыма америк чедик флоттуу кораблыңиз Сонгу Вьетнамны болган демилганыңиз аламын зонаның денсизориниң боолган. Ол дугайыңиз Фрэнс Пресс агентилеңизиниң корреспонденти Сайгондан димнаткан.

Президентиниң чугаазы

САНТЯГО. (СЭТА). Чилиниң президентиз Сальвадор Альенде радикалдык партияның оңа сөздөңизиниң хура-лыгына чыгыс чугаалаан. Ам Чилин бодунуң бугу тургузуңиз эң-не берге үлгөңизиниң бирөө-лүн чурттал арттырыңиз турар деп, ол чугаалаан. Президент бо берге үлгү мидиг тууун-дор-биле тайылбыраалы: бирөө-лө, даштыкы дайышлар чилин экономикамыңиз буттарыңиз орадалжышкыңизарыңиз биле сайдарларыңиз кордип турар, индир, чакала удуу оппозицияның чамдик кезин чили революцияның ашытырыңиз калдыг-даа арга-биле, сүчөлдөрүңиз болган хөрдөкчү ажал-чорудугаңиз аргам-биле чедип аламын орадалжыштырар.

Или министриниң, чөм ридикалдык партияның кезиктиңизиниң чаканга үнөңиз дугайында айтканыңиз хамаарыштыр Сальвадор Альенде-ның меддегалыңиз болза бо партияның удуучулары аламын айтканыңизиниң талазы-биле буттарыңиз үнө-бол-алы хөвөңиз өскөрткөн, оларның индир-дизиниң парла-ментке болуу сондугада салдар чедирер чадап чөк. Олар «оппозицияның дөрбө-лөчү сөзү күдүп турар-дыр» деп, ол меддегалуу. Чугаазыңиз түңгөлдө Чилиниң президентизиниң индир-дизиниң болган даштыкы дайыш-ларыңиз чөгө-дир барым-даалаан, башкармакчы коал-дидыда бактаган бугу партияларыңиз чыгыс эңче кий-гирген. «Улуу ажал-хөргөңиз шатка революцист харымса-галы негези турар мөң» деп, ол чугаалаан.

Малайзияның чоңу

КУАЛА-ЛУМПУР. (СЭТА). Куала-Лумпурга парлап үндүргөн 1970 чылдың чыгыс меддегалыңиз буттар аламын, Малайзияның чоңу 10,439 муң кижиге болган. Кол национал болуктер малайлар болуу турар. Олар бугу чоңун 46,8 хуузу, кыдаттар 63,1 хуузу бооп турар. Чуртта индия-кер, пакстанлар, дактар болган өскө-даа националдарыңиз тавалжыкчыларыңиз база чурттал турар.

САНТЯГО. (СЭТА). Чилиниң чөм радикалдык партияның Улуучу чыгыс элтип чаа-заалдан үнөр дугайында индир-дизиниң хөдөө болган. Ол партияда бактаган жөсти-ния министр М. Сануца биле даг-руда үлгүңиз министр М. Юн партияны айтканымыңиз аламын аламын дугайында бижикти киндерген. Президент Сальвадор Альенде оларның албадан дүшкөңизиниң хөдөө алган.

ЛАОС. Лостуң патриот куштериниң дайыңчыларыңиз туттурган тайланд хө-лөзленикчилериниң батальонуңуңиз кеззе. ВНА—СЭТА-ның фотосу.

Аныяк чогаалчыларнын республика семинар-хуралына уткуштур

АЖЫЛЧЫННЫҢ СӨЗУ

Ачам чагымы ханытпас мен
Ажыл-шчы бүдүштүгү мен.
Алдым хуьнуу төрөд чырымын
Атпас төсөөр турауу дээр мен

Ажык терим токойн чыткан.
Ажыр-чир деп суудукпас мен.
Амдырал каактачтым—
Алдым толдуг ажылчын мен.

Амдырал коютуун
Атпа болбас, чөрсө коржук.
Арат-чыга бараан болуп,
Ам-даа кызыл ажылдар мен.

О. АРАКЧАА

КАРА-ДАШТА...

Чадагалым, эгер-хааржаан
Чарыштырып ойноп келир.
Каткы-кегалуг өөлжөр, кыстар
Кара-Дашта бөлбөзүкчө.

Чөлөш өңүт хевин көткөсө,
Четтинчликке ыраажып кээр.
Чалгыс не төдөри дег,
Чалмылар-ла Кара-Дашта.

Айным, чылдын оонадызын
Ажырабаанда тура дүшпөс
Эви, деми чагыс болган
Эрестер-де Кара-Дашта.

Шимээн-лааштык коомнатта,
Сийр—даштын ээлери—
База, тыва, арч... шүнтү
Ханы төрөд болбозүкчө.

ОНААР ОХЕМЧИН.

ЫНАКШЫЛ

Дамжраткы тапчык-дымжи
Далой сууун тереңинде.
Салым-чолдугу чараш каалы
Чалгатыпкан ынакшылы.

Чакык бойдоу ичкүк тырттар
Чарай төрөүн ие-чөрдө,
Салбаан чадып чечкесилер
Чалым намын ынакшылы.

Чүрөктерде ынакшылы
Чуу-даа чүе байы алба.
Чүткү, соруун бир баг кылаар,
Чүрөктер кум ынакшылы.

Курдуар СУТТУГ-ООЛ.

ЧАЛЫЫ НАЗЫН

Чонвун хоочун салгалынын,
Чолдуг оруун тайым басыла.
Шыдау-угаа нөгө дөзү—
Шыянык өзө, төрөдөн боот!

Чаларымын шүңдөк сөрүтү—
Амгы чакны жалдылса бол.
Бомбуректе капкан туртаар
Бедүрү чопта бараан болула!

А. КАРА-КЫС.

ДУВҮРЕЛ

(Доозукчуларга)

Эткен кочка кичээл, тапсар
өйтү чарлап.
Эжикти хаап, ачыккалып
кыбыгыртылар.
Экамемкер келген тудум,
доозукчуга
Эртем саам, оранштыг бооп
дам бар чыдар.
Ичпаан харын, алырдемдек,
айтыртылар.
Иламылаан дөңдөдө дег,
тузгапкан боор.
Башым маяк дымзылган каан
кирип шыкаш.
Базым сапай вегелденг,
чайгылаш чок.
Ылдым өйлө өөрөнчти
дүжөш бөзө.
Кичээлдө дег, чутаалаам

наттылаалтар.
Харө-харе уйгу олчаан.
Шоколаже
Ыдыккы дег таварылга
хой боор чүе.
Кым болурун, кала барып
суртуудаарып.
Кыздын алам шын апкан
эң содуу:
Кыдыраашта конспект,
формулаалар,
Кылмы ном дөш, санажы-
ры оюнчук бе!
Өвөрөдөгү башкык бөзө
шак ол душта
Окй демлек салырылган
дыртман шыкаш.

Салчан МОДДУРГА

Эң-дө билер темаң бөзө
кулак үжүк:
«Экзамеңге андарымын,
хала!» дөңзиг.
Бачым өйдө бүтү чүе
чөрлө бачым,
Парладалга төрөдөрдөр
карай шокар.
Бодун овуу дооскалак бол,
чырак куум.
Бодал дем-ве институтче
ужутунаан боор.
Өвөрөдөгө өөрөнч-дөө
хыш хангаан.
Өдө баштыг акын, утбад
чагымы бо-дур.
Башым болган коңир
халаан эге даым
Базык үөрөш шоколажа
эмпесе, дом!

КАЖАР ХУНА

(Басма)

Хаяларгы мазс чөргө
Кара хуна өтпөл турган.
Хажмыздан берү келгеш,
Халый бээр дээш, кайтай берген.
— Хавааңда ол сууур баштыг,
Кадал алган чүкер чүе?
— Берулерни өтүр шанчар
Мөңгүн унуг седем-дир.
Сегелинде салбаң ышлаш.

Сегеличкнээн чүү деп чүе?
— Эттиг-чалгык берү чигеш,
Эрими аштаар чүлүжүм-дур.
«Бал-бал» дигеш, кажар хуна
Бажым хаяа чык-ла нылган.
Олчазыраан бизе берү
Ойну өрү нуураш-ла дээн.
Дидим чорук, мерген угаан
Тилеттирбес чүге болгай.

Б. ДОМОНДУП.

ОРУУН ТЫПКАН ШҮЛҮКЧҮ

Виктор Саган-оол база бир ном үндүрүп ай-тыр. «Ооң адым «Часкы шыча» дээр. Номчу таанштым. Бо ному коңчү оожум номтаан, бодалдарым хайыр болду. Чөрсө шымаый чогаалдар бар болду.

Сес одуругаан чогааткан хевинг шүлкү дыма утказы халы, созу чөтөн болган шүлүктү бодурун допчу намдарыма икчи кара төккө изереген болду. Ыя ол каш одуругаан артында үшөн чылдым дүргүзүндө чурттал, ажылдал, бодан келген мекенин чоргааралык нөстөр болду.

Хып дээр: эр боон келген дораян
Алдым каамы огелээ мен.
Кылаан ыжым үшөш мен

Акча-дыр деп соора билги
чөраан болдум.
Алдым каскан күзүм өртөз
Акча эвэс болган-дыр деп,
Чүргүй-оолдун дөрөң каастаан
сымдык көргөш.

Чүгдө мичан млап билги,
чоргаараан мен.
Мен дутайты бо шүлүктү помчаан, сет-

алгаш, экелет чордө, чурукка тырттырыпкан. Хайдым ок ол алтай экин өлүр дөпкөт. Ол шүлүктү утказы бо, Арай далаш кичи болза, бөлдүңнүр уткамг шүлүктү, баштайгы строфамы номчуштарымга, уткамы билдире берди, ооң шыа нолчаат чордө мен деп соора угаап болду. Ол дөрте чызы-дыр! Мен бо шүлүктү беш калат номчаан, бодан одуруум. Алчакуртун Улуг дайыннын түтүн чорган фото-чуруктарынын дөгерезин бөлдү чымылар! Олардын дөрүк-төрөдөрүн, алы-толу дайынга чөраан икчилдеринг тус-тус чуруктары дилеп тынаш. Ыянын Алдан-Маалыр аттыг музейинде чорудуп беринер. Дем кадым ажылдааларым, Оларнын тус-тус допчу-намдарын база кайы сумулан, кайы ноюундуан яттаным үшөгөн кылдыраашка биангилээш, бистиве чорудуп турунар. Аргалык болза, оларнын намы-харын айтып билкилер. Бистиди музейде ол эки турчымырнын чүгдө чамдымынын фото-чуруктары бар. Төөгүтө көддиг чүевен дем кадым кылымдарың. Шүлүкчү бисте мындаг бунянын сүмөн кадым тур!

Виктор Саган-оолдун чогаалдарынын бир ошагай түрдү болза шыа-була дин-намдын бикирине чөккөндүкү, кара-биле өргөнгө чуртап артыкшык шыаык болган сүрдү кылдыр уран-чөтөн бизин турары деп билдим. Ооң баркымадамы бо-дур:

«Ишти дийшти», сөгүмжым хаалчак кыжи

Эжин сүгже илдертен дайы дивесс.

«Часкы шыча» кайгамчык чагай шүлүктөр бар, оларым дөгереализ контарган-даа киччаар мен. Арай далаш чоруктун кеминден хоомай биангиттис берген одуруглар база бар-дыр.

«Чалгыс атты, бажы чуурук пет көш дүштү, свайлер-дыр».

«Тому ыямы» «чалгыс атты» дөргө, ооң чынык адыкымын дораян илердегил турар турбуно, ол домалтын бөлдүдө чилтүмг номчутунар болган чалгыс ол-да уткамы чөтөнчүл-чөтөнчүлү кантапал турар аркык өсөтөр кире берип-тир.

Виктор Саган-оол өсүтүн хуулазына аякан билги, шүлүкчүдөр аалчыке баар орчун тына берген эл-тир.

М. КЕНИН-ЛОПСАВ.

АНЫЯК ӨЗУМ

Уруктар чогаалчылар тожун турарым дугайында хуралдар оодуи, чаа бодалдарым берген. Соңгү хуралга № 2 шкөөдөн башкамы А. А. Алдан-оолдун сахалы чогаалчыларым, башкыларымы элден бодалдырган.

Ол хуралдын сооында хоочун башкыларга хамаржыр А. Аранжор, Ч. Чап, Д. Диртык, Монгуш Эрден, Монгуш Юндөш-оол, Кок-оол Чамый, олар туттунуп аелээш болган мурунда дег бижип алган эви, багач-даа чогаалдарым радиога, соуду-сеткүүгө «Струна» дунаарына соксакан.

Ол чүд дөргө бистиди аамык дүрөңдөш боттарыныч ааркы салгалы биле бергендин ачык-дыр.

Бир эвес оште Чогаалчылар шкөөдүн келгиңнери түгдө ол дөрүт бөзө, бижип чорутуп илгеринг аамы күтс амыш турар, ооң иштпиде бөзөш хире кичи доктамак бижип, боттарынын күтүш шөнеси турар. Олардан М. Доржун, Ч. Кара-Күекин, К. Чамыйын, С. Молдурган, Е. Топановым, А. Дарнайын, К. Чап-оолду демдөглөсө араткош. Бистер, намын уткамы берген кичилер, оларга илереген турар бис.

М. Таово (Өвүр), М. Көзөлдөй (Чоюн-Хөмчи), Э. Трфиева (Холу-Аксы), Н. Салчан (Бин-Хем), С. Майвал (Бай-Тайга), А. Дарнай (Кызыл), В. Серен-оол (Кызыл), Ж. Донгак (Кызыл) уулг дөңдөнди, амыштын берия турар.

Зоя Довгак өгөлөп чорутур чогаалчы, ооң кылдыраамжы-

да ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Уруктар чогаалчылар тожун турарым дугайында хуралдар оодуи, чаа бодалдарым берген. Соңгү хуралга № 2 шкөөдөн башкамы А. А. Алдан-оолдун сахалы чогаалчыларым, башкыларымы элден бодалдырган.

Ол хуралдын сооында хоочун башкыларга хамаржыр А. Аранжор, Ч. Чап, Д. Диртык, Монгуш Эрден, Монгуш Юндөш-оол, Кок-оол Чамый, олар туттунуп аелээш болган мурунда дег бижип алган эви, багач-даа чогаалдарым радиога, соуду-сеткүүгө «Струна» дунаарына соксакан.

Ол чүд дөргө бистиди аамык дүрөңдөш боттарыныч ааркы салгалы биле бергендин ачык-дыр.

Бир эвес оште Чогаалчылар шкөөдүн келгиңнери түгдө ол дөрүт бөзө, бижип чорутуп илгеринг аамы күтс амыш турар, ооң иштпиде бөзөш хире кичи доктамак бижип, боттарынын күтүш шөнеси турар. Олардан М. Доржун, Ч. Кара-Күекин, К. Чамыйын, С. Молдурган, Е. Топановым, А. Дарнайын, К. Чап-оолду демдөглөсө араткош. Бистер, намын уткамы берген кичилер, оларга илереген турар бис.

М. Таово (Өвүр), М. Көзөлдөй (Чоюн-Хөмчи), Э. Трфиева (Холу-Аксы), Н. Салчан (Бин-Хем), С. Майвал (Бай-Тайга), А. Дарнай (Кызыл), В. Серен-оол (Кызыл), Ж. Донгак (Кызыл) уулг дөңдөнди, амыштын берия турар.

Зоя Довгак өгөлөп чорутур чогаалчы, ооң кылдыраамжы-

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Ол беш хире-ле шыаук. Ол хиревинде, ооң өсөтөрү, ооң дөңдөңгөңнөрү, ооң үнү өскөлдөрүн дык ылажадык болган ооң шыамак чогаалчы үнү дөңдөңгөңнөрү чөгөнчок.

Бисте бижип чорутур амык чогаалчыларым тован амык хууу шүлүктү дөргө. Ол чөрсө дүрүм бугулар чүтү-дүр, чогаалчыларым кол буртууа шүлүктөп өгөлөн. Иччалдаа беш хире авторлар бисте прозалар өгөлөн. Оларга Ча-мынд Көк-оол, Светлана Мыамиди, Дандар-оол Сарыккый суугар хамаржыр. Д. Сарыккый— журналист— геологтар дугайында чөтөн чүтаалын чоокта чаа билээш. Ол ам № 20 адыманхта паразиттыган. Ону помчаан кичи бургуу сеткил-сагыш таламы биле таалаар, ооң-биле кичи өөрүрүр, бистиди чогаалчымы амыктарды бижиптисе таваргалар бар-дыр. Дөргөш дораян эскерип кылар.

Ол ишкан С. Мыамидинг чөтөн чүтаалары, ошангай, чаа чүе чөлдө болза, ханы уткамы биле мыгапал турар.

Ооң-биле кичи бисте амык болган өгөлөп чорутур чогаалчылар-биле амык ам-даа дык чөтөстөрат. М. Таово, Б. Топанов, К. Чап-оол тус-тугуанда номпармы тургу дег, амыкка-даа тына Чогаалчылар шкөөдүн баштаар чөри Тымалын ном үндүр чөри оларым мынагча чөдөр эскербиш турары комундаштыг. Н. Орбак («Шекер» соо-тоо), М. Көзөлдөй шөрү тоо-жуларым бижип алган турар. Олар бисте сеткилдик болган, нааразычыке шыгавай турар.

Александр Штейнберг чыгармачы Шайини «Өвөр элекцинер» деп адаам. Ук шкөө Москөөт аттыг театрга жөргүсөш. Ону совет чогаалчы Борис Лавренкоге тураскал болдурун.

Шайини П. А. Штейн тургускан, чурукчу— РСФСР-нин эрэн чүтүмүн адаары амык бөзүмү С. С. Мандел, коммозитор Н. Н. Керетникколет жымыккан. ЧУРУКТА: шкөөдө сценна, «Чогаалчы»— СССР-нин үзүстүн аргилор Р. Я. Платт (солгай таламында), Говоруга-Оргон—аргилор Г. Л. Боргунко.

М. СТРОКОВТУК фотогу. (СЭТА-нын фотографиканы).

МЭЭН АДЫМ

(ЧЕЧЕН ЧУГАА)

Мөөн адымы Кок-Хуна дээр. Ол дөргө чөраан, соуду-даа эвэс, чалылар, башкар аржакош, кылырчык ат-ла болду. Акымы-биле чүтааларга, мында болган дөш, тооюну туттумас чыгыш хомудал хордалап, мында атты менча берген дөш адым-теме-теме шылакта берген чорукчү мен.

Өөрүм-биле шымак «Атыч» мүнүн алгаш, шыкыбө угдай чарымна-ла кирер бис. Калпалга, ишкөчүрүм айтып эвэс, өөрүмү дораян арте маңкалап, күдүргеткен «Атыч» башкына-ла баар мен. Эрте бөрмөк, өөрүм алааргал-биле, тыным албайн, шүнтү алыржым:

— Ээ, Кок-Хуна, хуналар чөрдө ишкы боор— дикки-лап, хунамы өтүгө-дөө бөзөр.

А мен дөргө, мөөнүмү көнтө-ле кыскаш, мырпайып шымак албап алаар мен. Хейле-ле адыма шымакым, мым келир. Өөрүм өртү улам-ла өскөлдү алыржым. Ыча кичинин аксын, боксуу тудуп, дугаан азыр эвэс, кычыл канчарым. Хайрылда Кампаал-Турет бени:

— Ээ, Кок-Хуна, Кок-Хуна...— деп, чалгызым чоруй баар.

Сөзүндө көш, эер дөргө-ажаан туттунуп, эр болуп келгеш, ук атты капчап мичаар адаамын ала-лемден билдир алганым соонда, ам-на алганым атсына берген мен. Шында калып кымыл деп, мым-бир кык айтырган болза, чалылар, башкар чораян бөлдүр мен ийи. А ам дөргө, адымны чоргаарал-биле алаар боу берген мен дөвөр. Чүте деп бе? Авам күжүр мен.

Мөөн адымы Кок-Хуна дээр. Ол дөргө чөраан, соуду-даа эвэс, чалылар, башкар аржакош, кылырчык ат-ла болду. Акымы-биле чүтааларга, мында болган дөш, тооюну туттумас чыгыш хомудал хордалап, мында атты менча берген дөш адым-теме-теме шылакта берген чорукчү мен.

Өөрүм-биле шымак «Атыч» мүнүн алгаш, шыкыбө угдай чарымна-ла кирер бис. Калпалга, ишкөчүрүм айтып эвэс, өөрүмү дораян арте маңкалап, күдүргеткен «Атыч» башкына-ла баар мен. Эрте бөрмөк, өөрүм алааргал-биле, тыным албайн, шүнтү алыржым:

— Ээ, Кок-Хуна, хуналар чөрдө ишкы боор— дикки-лап, хунамы өтүгө-дөө бөзөр.

А мен дөргө, мөөнүмү көнтө-ле кыскаш, мырпайып шымак албап алаар мен. Хейле-ле адыма шымакым, мым келир. Өөрүм өртү у